

Warszawa, dnia 22 czerwca 2012 r.

DZP-V-670-2/12

Pani

Danuta Kierzkowska

Prezes Polskiego Towarzystwa

Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych

TEPIS

Szanowno Pani Prezes,

W odpowiedzi na pismo z dnia 19 marca 2012 r., do którego załączono List Otwarty wystosowany przez uczestników Krajowego Forum Tłumaczy Przysięgłych pragnę zapewnić, że kwestia statusu tłumaczy przysięgłych jest przedmiotem zainteresowania Ministerstwa Sprawiedliwości. Wyrazem tego zainteresowania było przygotowanie, przy dużym udziale środowiska tłumaczy, ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz.U. Nr 273, poz. 2702, z późn. zm.). Tworzy ona samodzielny zawód regulowany tłumacza przysięgłego, a jej kształt oraz aktów wykonawczych do niej jest wynikiem kompromisu między postulatami samych tłumaczy, potrzebami wymiaru sprawiedliwości oraz możliwościami budżetu państwa.

Państwa List Otwarty jest wyrazem aktywności grupy zawodowej tłumaczy przysięgłych, jej dbałości o warunki pracy oraz troski o odpowiednią współpracę z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Poruszone w liście problemy można pogrupować w trzy podstawowe bloki tematyczne:

- wysokość wynagrodzenia tłumaczy;
- propozycje zmian ustawowych;
- postulaty dotyczące sposobu stosowania przepisów już obowiązujących oraz ustanowienia zasad współpracy organów państwa z tłumaczami.

Odnosząc się do kwestii wysokości stawek wynagrodzenia tłumaczy przysięgłych, to dzieląc ocenę, że są one niskie, należy wskazać trudną obecnie sytuację budżetu państwa. Wszelkie zmiany polegające na zwiększeniu tych stawek

powodowałyby skutki finansowe w postaci wzrostu wydatków. Pokrycie tych skutków finansowych w ramach środków dostępnych w planach finansowych poszczególnych jednostek budżetowych może okazać się bardzo trudne, z uwagi na obowiązywanie reguły wydatkowej, określonej w art. 112 a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.), w myśl której kwota wydatków budżetu państwa na zadania publiczne nie może być większa niż kwota środków planowanych na ich realizację w roku poprzednim, powiększona w stopniu odpowiadającym prognozie średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych na dany rok budżetowy, powiększonego o punkt procentowy.

Należy jednocześnie zauważyć, że zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów, projekt budżetu państwa na rok 2012 – w związku z utrzymującą się trudną sytuacją budżetu państwa oraz koniecznością intensyfikacji działań mających na celu ograniczenie deficytu budżetowego i długu publicznego, na skutek objęcia Polski przez Komisję Europejską procedurą nadmiernego deficytu – został sporządzony z uwzględnieniem zasady zamrożenia wydatków na wynagrodzenia na poziomie ustawy budżetowej na rok 2011r. w całej państwowej sferze budżetowej (przy czym uprzednio nastąpiło analogiczne zamrożenie wynagrodzeń w roku 2011 – na poziomie roku 2010).

Mając na uwadze powyższe, w chwili obecnej brak jest możliwości podwyższenia stawek wynagrodzeń tłumaczy przysięgłych. W wyżej opisanych warunkach – obejmujących obowiązujące regulacje prawne (reguła wydatkowa), jak również konsekwentne działania Rady Ministrów oraz Ministra Finansów mające na celu ograniczenie poziomu wydatków budżetowych, obejmujące m.in. ponowne zamrożenie wynagrodzeń niemal wszystkich grup zawodowych sektora finansów publicznych (jedynym wyjątkiem od tej reguły są nauczyciele, przy czym decyzje w tym zakresie wynikają z odrębnych uwarunkowań) – niemożliwe jest przeprowadzenie zmian legislacyjnych, pociągających za sobą skutki finansowe w postaci wzrostu wydatków budżetowych z tytułu wynagrodzeń tłumaczy przysięgłych. Powyższe rozważania dotyczą nie tylko podwyższenia stawek określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz.U. z 2005 r. Nr 15, poz. 131, z późn. zm.), ale wszelkich zmian przepisów mogących spowodować zwiększenie wydatków budżetu państwa, np. zrównanie stawek za tłumaczenie na język polski

z tłumaczeniem na język obcy, rozszerzenie zakresu stosowania dodatku za utrudnienia w tłumaczeniach ustnych, wprowadzenie stawek w trybie przyspieszonym za tłumaczenia ustne wykonane w dni ustawowo wolne od pracy i w godzinach nocnych oraz inne poruszone w punkcie III interpelacji.

W tym miejscu należy zauważyć, że przepisy powołanego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości znajdują zastosowanie tylko w przypadku tłumaczeń wykonanych w postępowania prowadzonych na podstawie ustawy na żądanie sądów, prokuratury, Policji i organów administracji publicznej. We wszystkich pozostałych przypadkach stawki ustala umowa między tłumaczem a zleceniodawcą.

Odnosząc się do kwestii terminowego wypłacania tłumaczom wynagrodzenia, zauważyć należy, że wypłata następuje po wydaniu w sprawie, w której tłumacz dokonywał czynności, prawomocnego postanowienia o przyznaniu takiego wynagrodzenia z określeniem jego wysokości. Zrozumiałe jest więc, że pomiędzy datą złożenia przez tłumacza wniosku o wypłatę wynagrodzenia za wykonaną pracę wraz z rachunkiem a jego wypłatą upłynąć musi pewien okres niezbędny do wydania postanowienia w tym przedmiocie, jego doręczenia, uprawomocnienia, a następnie przekazania do wypłaty odpowiedniej komórce finansowej sądu. Ponadto, w przypadku zaskarżenia takiego orzeczenia, konieczność rozpoznania wniesionego środka odwoławczego powoduje dodatkowe wydłużenie czasu realizacji przedmiotowych należności.

Przechodząc do poruszonej w interpelacji propozycji zmian w przepisach dotyczących tłumaczy przysięgłych należy stwierdzić, że pierwszy z postulatów, czyli utworzenie samorządu zawodowego tłumaczy przysięgłych jako zawodu zaufania publicznego w myśl art. 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest sprzeczny z realizowaną przez Radę Ministrów polityką deregulacji. Stworzenie samorządu zawodowego z obowiązkową przynależnością wszystkich tłumaczy przysięgłych wprowadzałoby dodatkowe ograniczenie w dostępie do tego zawodu, podobnie zresztą jak zwiększenie liczby tłumaczy w składzie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej. Jej dzisiejszy skład, w którym łączona jest kompetencja tłumaczy praktyków, przedstawicieli nauki delegowanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego oraz delegowanych przez Ministra Sprawiedliwości osób posiadających oprócz znajomości języków obcych także wiedzę prawniczą,

w optymalny sposób pozwala na ocenę umiejętności kandydatów do zawodu tłumacza przysięgłego.

Na aprobatę natomiast zasługuje postulat zapewnienia możliwości zawieszenia tłumacza w obowiązkach na wniosek samego tłumacza. Obecnie przepisy tego nie przewidują, a zdarzają się sytuacje, na przykład związane z dłuższym wyjazdem lub chorobą i rekonwalescencją, kiedy tłumacz powinien mieć możliwość zgłoszenia wniosku o zawieszenie w czynnościach. Tego rodzaju zmiana zostanie uwzględniona przy okazji kolejnej nowelizacji ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego.

Odnosząc się do pozostałych postulatów Forum Tłumaczy Przysięgłych, dotyczących zamieszczenia na stronie internetowej Ministerstwa zaleceń, wyjaśnień i interpretacji przepisów dotyczących tłumaczy przysięgłych, to możliwość ich realizacji napotyka na istotne utrudnienia wynikające z usytuowania władzy wykonawczej wobec władzy sądowniczej. Względem obowiązujące w tej materii uregulowania prawne powoduje, że np. postulat wyjaśniania zasad prawidłowego stosowania stawki za stawiennictwo tłumacza przysięgłego wymagałby dokonania wykładni prawa, w sytuacji, gdy Ministerstwo Sprawiedliwości nie posiada kompetencji do powszechnie obowiązującej interpretacji przepisów.

W zakresie poprawy kultury współpracy organów procesowych z tłumaczami, należy zgodzić się, że odpowiednie warunki pracy mają istotny wpływ na jakość uzyskiwanych efektów i znajdują później odzwierciedlenie w sprawiedliwych orzeczeniach. Dlatego, w celu realizacji tego postulatu rozważone zostanie wystąpienie przez Ministerstwo Sprawiedliwości do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury z sugestią uwzględnienia w programie szkolenia aplikantów, sędziów i prokuratorów pragmatyki współpracy z tłumaczami.

Pragnę podkreślić, że Ministerstwo Sprawiedliwości dostrzega istotną pozycję tłumaczy przysięgłych w wymiarze sprawiedliwości i ze zrozumieniem oraz uwagą przyjmuje poglądy wyrażane przez stowarzyszenia grupujące tłumaczy. Jednakże proces realizacji zamierzeń Ministra Sprawiedliwości i postulatów płynących ze strony przedstawicieli instytucji wspierających wymiar sprawiedliwości winien uwzględniać zarówno literę prawa, jak i możliwości finansowe państwa.

Z poważaniem
ZASTĘPCA DYREKTORA DEPARTAMENTU
Zawodów Prawniczych i Dostępu
do Pomocy Prawnej
Karol Dąbek
Karol Dąbek
sędzia